

23265 - Allah -azze ve celle-'den salih kimselerin makamı ve Allah katındaki değeri ile istemenin hükmü

Soru

Bizler, faydanın Allah'tan olduğunu bildiğimiz halde şayet Allah'tan "Falanca şeyhin senin katındaki üstünlüğünden ve sana olan kulluğundan dolayı, ey Allahım, benim sıkıntılarımı gider" desek, Allah Azze ve Celle, ölü olan salih kimseler ile hayatta olan insanlara ikramda bulunur mu?

Detaylı cevap

Hiç şüphe yok ki, dua, kulun Rabbisi Subhanehu ve Teâlâ'ya ulaşmadaki en büyük şeri ibadetlerdendir. Yine hiç şüphe yok ki bir kulun Allah'a, peygamberi sallallahu aleyhi ve sellem dilinden meşru kıldığından başka bir şeyle ibadet etmesi de caiz değildir. Nitekim Buhari (2499) ve Muslim'in (3242) Aişe'den -Allah ondan razı olsun- rivayet ettikleri hadiste Allah Rasûlü -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

﴿مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ﴾

"Her kim bizim dinimizde ondan olmayan bir şey ortaya çıkarırsa o, kabul edilmez."

Muslim ise (3243) hadisi şu lafızla rivayet etmiştir:

﴿مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ﴾

"Her kim bir amel işler, bizimde o amelde bir emrimiz yoksa o amel geçersizdir."

Bununla bilinmelidir ki, hayra en hırslı olan ve onda ileriye giden Ashabı Kiramın yapmadığı, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden varit olmayan fiil ve söz ile tevessülde bulunup Allah Azze ve Celle'ye yönelmek inkâr edilen bir ibadettir. Rabbisini seven ve Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tabi olan birisinin bu tür bidatlerle amel etmemesi gerekir.

Senin sormuş olduğun Salih kimselerin mekânı ile onların kullukları ve Allah katındaki makamları ile Allah'a tevessülde bulunma soruna gelince; bizler bunu, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden gelmeyen sonradan uydurulmuş bir emir olarak bulduk. Sahabeyi Kiram'dan, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in ne hayatında ne de ölümünden sonra, O'nun Rabbi katındaki mekânı ve makamı ile bir gün bile olsun Allah Azze ve Celle'ye tevessülde buldukları varit olmamıştır. Bilakis onlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hayatta iken, Allah Azze ve Celle'ye duası ile Allah'a tevessülde bulunuyorlardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiğinde ise hayatta olan Salih kimselerin duası ile Allah Azze ve Celle'ye tevessülde bulunmuşlar ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in makamı ile tevessülü terk etmişlerdir. Şayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in zatı ve makamı ile tevessülde hayır olsaydı muhakkak Sahabeyi Kiram bunu bizden önce yapardı. Kim, Ömer ibnul-Hattab'tan -Allah ondan razı olsun- hayra karşı daha hırslı olduğunu söyleyebilir? Ömer, -Allah ondan razı olsun- Nebisi sallallahu aleyhi ve sellem'in makamı ile Allah'a tevessülü bırakıp Nebisinin amcasının duası ile Allah'a tevessülde bulunmuştur. Sahabe-i Kiram da O'nun bu hareketini inkâr ve muhalefet etmeksizin buna şahitlik etmişlerdir.

Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَانَ إِذَا قَحَطُوا اسْتَسْقَى بِالْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِبَيْتِنَا فَتَسْقِينَا وَإِنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِعَمِّ بَيْتِنَا فَاسْقِنَا، قَالَ: فَيُسْقَوْنَ. [رواه البخاري]

"Halk kıtlığa maruz kaldığında Ömer b. Hattâb -Allah ondan râzı olsun-, Abbas b. Abdulmuttalib ile istiskâda bulunarak:

-Allahım! Nebimiz ile sana tevessül ederdik de bize yağmur verirdin. (Şimdi O hayatta olmadığı için) Nebimizin amcası ile sana tevessül ediyoruz, bize yağmur ver! derdi.

Enes der ki:

-Bunun üzerine yağmur yağar ve halk suya kavuşmuş olurdu." [1]

Onların, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve Abbâs ile tevessüllerinin manası, O'nun duası ile tevessüldür. Çünkü buna bazı yollardan gelen hadis delalet etmiştir. Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

كَأَنْتُمْ إِذَا فَحَطُّوا عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَسْقَوْا بِهِ , فَيَسْتَسْقِي لَهُمْ فَيَسْقُونَ فَلَمَّا كَانَ فِي { .إِمَارَةِ عُمَرَ

“Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- zamanında kıtlık olduğu zaman O'nunla yağmur duasına çıkarlardı. Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- de onlar için yağmurun yağması için dua eder ve bunun üzerine yağmur yağardı. Ömer'in -Allah ondan razı olsun- halifeliği zamanında...”[2]

Abdurrezzak, İbnu Abbas hadisinde şunu zikreder:

{ .أَنَّ عُمَرَ اسْتَسْقَى بِالْمُصَلَّى , فَقَالَ لِلْعَبَّاسِ : قُمْ فَاسْتَسْقِ , فَقَامَ الْعَبَّاسُ

“Ömer, -Allah ondan razı olsun- Musalla'da yağmur duasına çıktı ve Abbâs'a dedi ki: Kalk ve yağmurun yağması için dua et! Bunun üzerine Abbâs kalktı...”[3]

Böylelikle Ömer'in -Allah ondan razı olsun- kastettiği tevessül, Salih kimselerin duası ile yapılan tevessül olduğu ortaya çıkmış oldu. Buna birçok delil delalet etmiştir. Bu, Sahabeyi Kiram'ın halinden bellidir. Onlar, kıtlık olup da yağmur yağmadığında, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden kendileri için dua etmesini isterler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de dua eder ve bunun neticesinde yağmur verilirdi. Bu konudaki hadisler çok ve meşhurdur.

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komisyonu Fetvâları'nda (1/153) şöyle gelmiştir:

“Allah Rasûlü -sallallahu aleyhi ve sellem-'in, sahabeden birinin veya başkalarının makamı veya hayatı ile dua caiz değildir. Çünkü ibadetler tevgîfidir, Allah Azze ve Celle bunu dinde meşru kılmamıştır. Allah Azze ve Celle kullarına, isimleri, sıfatları, O'na olan tevhid ve imanları ile ve Salih amelleri ile tevessülü meşru kılmıştır. Yoksa filanın makamı ve hayatı ile değil! Dinle mükellef olan bir kimsenin Allah Azze ve Celle'nin meşru (dinden) kıldığı şeyle

yetinmesi gerekir. Bununla bilinmiş oldu ki, Falancanın makamı, hayatı ve hakkı ile tevessülde bulunmak dinde sonradan icat edilmiş bidatlerdendir.”

Şeyhul-İslâm İbnu Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- şöyle dedi:

“Hiç kimse geçmişlerinin salahı ile Allah’a karşı küstahlık etmesin. Onların salahının karşılığı hak ettikleri amelinden değildir. Tıpkı mağaraya sığınan üç kişinin durumu gibi. Onlar, geçmişlerinin salahı ile Allah’a tevessülde bulunmadılar. Onlar Allah’a, ancak amelleri ile tevessülde bulundular.”

Kendisine kavuşuncaya kadar Allah -azze ve celle-’den bizleri şeriatı ve dini üzere sabit kılmasını dileriz. Âmin.

Allah -azze ve celle- en iyi bilendir.”[4]

[1] Buhârî, hadis no: 1010

[2] Burada hadisi zikretti. Bunu İsmâîlî, Sahih’e olan Müstehrac’ında zikretti.

[3] Burada hadisi zikretti. Hâfız İbnu Hacer bunu Fethul-Bâri’de zikretmiş ve onun hakkında susmuştur.

[4] Bkz. Şeyh Elbani, “Tevessül, Çeşitleri ve Hükümleri” 55. sayfa ve sonrası. Fetâval-Lecnetid-Dâime: 1/153. Şeyh Muhammed Nesîb er-Rufâ’î: “et-Tevassul ilâ hakîkAtit-Tevessul” sy. 180.